

Čovečanstvo i način na koji se hranimo, grejemo i finansiramo naše društvo i privredu pritiskaju prirodu do kranjih granica, a usluge koje dobijamo od nje su nam sve manje dostupne, pokazuje WWF-ov Izveštaj o životu na planeti 2018. Izveštaj koji je danas objavljen daje ozbiljnu analizu uticaja ljudskih aktivnosti na živi svet, šume, okeane, reke i klimu u svetu, ističući da je ostalo još malo vremena, te da je neophodno da globalna zajednica što pre zajednički preispita i redefiniše načine kako vrednujemo, štitimo i obnavljamo prirodu.

Izveštaj o životu na planeti 2018, predstavlja sveobuhvatan pregled stanja našeg prirodnog sveta. „Nauka nam pokazuje surovu stvarnost stanja naših šuma, okeana i reka. Broj divljih vrsta i divljih staništa pokazatelj je našeg ogromnog uticaja i pritiska na planetu, kojima potkopavamo živu materiju koja nas sve podržava: prirodu i biološku raznovrsnost“, ističe generalni direktor WWF-a Marko Lambertini.

Indeks žive planete, koji prati globalne trendove stanja divljih vrsta, ukazuje na to da su populacije riba, ptica, sisara, vodozemaca i gmizavaca opale u proseku za 60 odsto između 1970. i 2014. godine, koja je poslednja godina s dostupnim podacima. Glavne pretnje vrstama direktno su povezane sa ljudskim aktivnostima, uključujući gubitak i degradaciju staništa i prekomerno iskorišćavanje divljeg sveta.

„Statistike koje su nam dostupne ukazuju na apsolutnu dominaciju čoveka u odnosu na ostatak živog sveta – ali da li smo pobedili? U Evropi ima više kokošaka nego divljih ptica. Sve one divlje životinje koje gledamo na televiziji, čine samo 5% života na planeti, ostalih 95% smo mi ili naše domaće životinje. Imamo snage, energije i znanja da u potpunosti upravljamo planetom. Sada je pitanje – da li ćemo umeti da budemo dobri gospodari, kao što smo bili osvajači? Ovaj Izveštaj ukazuje na potrebu za domaćinskim, odgovornim upravljanjem i usmeravanjem ljudske snage i znanja ka očuvanju jedine planete koje imamo“, kaže direktor WWF Adria Deni Porej.

Ljudske aktivnosti ugrožavaju sposobnost prirode da podrži čovečanstvo

Poslednjih decenija, ljudska aktivnost je u velikoj meri uticala na staništa i prirodne resurse od kojih zavisi čovečanstvo. Čak 20 odsto Amazona nestalo je u samo 50 godina, dok je polovina koralna na svetu nestala za samo 30 godina.

Izveštaj o životu na planeti 2018 usredsređen je na važnost i na vrednost prirode za zdravlje i dobrobit ljudi, kao i za dobrobit našeg društva i privrede. Globalno, priroda pruža usluge vredne oko 125 biliona dolara godišnje, a takođe obezbeđuje svež vazduh, čistu vodu, hranu, energiju, lekove i druge proizvode i materijale. Svet, međutim, i dalje uzima prirodu i njene usluge zdravo za gotovo, ne delujući protiv ubrzavanja njenog gubitka.

U našem regionu još nije alarmantno stanje

U našem regionu stanje prirode nije u potpunosti alarmantno, no način javnog upravljanja prirodnim resursima je veoma loš, te se dobra ideja često završi lošom realizacijom. Pristup informacijama nije garantovan (zakoni o upravljanju i korišćenju prirodnih resursa donose se uz neznatno učešće javnosti), savetovanje sa zainteresovanim stranama je površno, dok odnos onih koji imaju prava i onih koji odlučuju o tim pravima nije ravnopravan.

To nas dovodi do sledećih činjenica:

- Manje od 5% živog sveta su divlje vrste, dok 96% čine ljudi i domaće životinje, koje se uzgajaju uglavnom za ljudsku ishranu. Krupne zveri (medved, ris) su ugroženi i veoma malobrojni, slična je situacija sa drugim krupnim sisarima i sa pticama grabljivicama.
- 82% slatkovodnih vrsta već je nestalo, što ukazuje na kritično stanje vodenih eko sistema, bez kojih nema ni čoveka na Zemlji. U našem slučaju, jednoj od 10 ribljih vrsta preti nestanak zbog izgradnje (uglavnom nepotrebne) hidroenergetske infrastrukture. Trenutno postojeće male hidroelektrane duž Zapadnog Balkana (skoro 90% broja svih hidroenergetskih postrojenja) doprinosi manje od 5% ukupnoj proizvodnji električne energije. Ceo sistem podsticaja u energetici je pogrešno postavljen, tako da poreski obveznici umesto za održivu i čistu energiju plaćaju uništavanje osnovnog životnog resursa. Uz to, građani nemaju priliku da odlučuju o tome.
- 93% procenjenih ribljih fondova u Sredozemlju prekomerno se izlovljava, a u Jadranu je situacija vrlo slična.

Smernice za delovanje

Ako želimo da izgradimo održivu budućnost za sve nas, neophodno je da se usklade dve agende - za životnu sredinu i ljudski razvoj. U Izveštaju o životu na planeti istaknuti su načini na koje globalna zajednica može zaštititi i obnoviti prirodu već do 2020. godine, koja se smatra kritičnom, jer se očekuje da će tada zvaničnici preispitati globalni napredak postignut na ispunjavanju ciljeva održivog razvoja, Pariskog sporazuma i Konvencije o biološkoj raznovrsnosti.

WWF poziva svetske čelnike, kompanije i civilno društvo na razvijanje okvira za delovanje i nakon 2020. godine. Ovo je izuzetno važan trenutak za postavljanje temelja za hitan i neophodan "globalni sporazum za prirodu i ljude".

Izveštaj o životu na planeti 2018 je dvanaesto izdanje publikacije koju WWF izdaje svake dve godine. Izveštaj uključuje najnovije rezultate merene Indeksom o živoj planeti, koji prati 16.704 populacije 4.005 vrsta kičmenjaka od 1970. do 2014. godine.

Izvor: zelenenovine.com